

Informace z kontrolní akce 06/25 - Finanční prostředky státního rozpočtu poskytnuté na realizaci programu „Podpora rozvoje a obnovy materiálně-technické základny fakultních nemocnic“

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2006 pod číslem 06/25. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Jan Holeček.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a užití finančních prostředků státního rozpočtu určených na program „Podpora rozvoje a obnovy materiálně-technické základny fakultních nemocnic“.

Kontrolováno bylo období od ledna 2003 do června 2006, v případě věcných souvislostí i období následující.

Kontrolovanými osobami byly:

- Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „MZ“);
- Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně (dále jen „FN u sv. Anny“);
- Fakultní nemocnice Brno (dále jen „FN Brno“);
- Fakultní nemocnice Hradec Králové;
- Fakultní nemocnice Olomouc (dále jen „FN Olomouc“);
- Fakultní nemocnice s poliklinikou Ostrava;
- Fakultní nemocnice Plzeň;
- Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Praha;
- Fakultní nemocnice Na Bulovce, Praha (dále jen „FN Na Bulovce“);
- Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou, Praha (dále jen „FTNsP Praha“);
- Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (dále jen „VFN Praha“).

Poznámka: Všechny právní předpisy uváděné v tomto dokumentu jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

I. Úvod

Cílem programu „Podpora rozvoje a obnovy materiálně-technické základny fakultních nemocnic“, který je v informačním systému programového financování veden pod číslem 235 110 (dále jen „Program 235 110“), je optimalizace funkce a struktury jednotlivých zdravotnických oborů fakultních nemocnic (dále jen „FN“) z hlediska zajištění dostupnosti a kvality zdravotní péče odpovídající požadovaným standardům. Dále je cílem tohoto programu zlepšení zdravotní péče v základních, ale i specializovaných oborech, zlepšení dispozičního a technického řešení pracovišť, a tím i pracovního prostředí, vytvoření nových kapacit pro léčení pacientů, zlepšení funkčního vybavení jednotlivých zdravotnických zařízení, optimalizace využití přístrojového vybavení a též zajištění podmínek pro výzkumnou a výukovou činnost.

Od svého zahájení v roce 2003 byl Program 235 110 rozčleněn na jedenáct podprogramů: z podprogramu 235 111 je financováno pořízení, obnova a provozování informačních a komunikačních technologií (ICT) jednotlivých FN a z podprogramů 235 11A

– 235 11K je financována podpora rozvoje a obnovy materiálně-technické základny jednotlivých FN, přičemž abecedními znaky jsou v informačním systému specifikovány skupiny investičních akcí konkrétního účastníka programu – příslušných FN.

V letech 2003 – 2005 bylo celkem na Program 235 110 ze státního rozpočtu uvolněno 2 372 989 tis. Kč, z toho v roce 2003 celkem 314 598 tis. Kč, v roce 2004 celkem 576 718 tis. Kč a v roce 2005 celkem 1 481 673 tis. Kč. FN skutečně použily z této částky celkem 1 138 191 tis. Kč, ostatní finanční prostředky byly převedeny do rezervního fondu MZ.

Na rok 2006 (k datu 30. 6.) činila schválená částka na uvedený program celkem 986 727 tis. Kč.

II. Skutečnosti zjištěné na MZ

MZ vypracovalo dokument „Standardizace zdravotnických provozů a jejich cen za stanovenou měrnou jednotku“. Uvedený materiál má však pouze doporučující charakter; MZ nezávázalo FN vycházet z tohoto dokumentu a ani nevydalo žádnou jinou metodiku týkající se problematiky standardního vybavení FN a cen.

A. Dokumentace programu 235 110

MZ předložilo dokumentaci programu ke schválení na Ministerstvo financí až dne 14. 4. 2004, ačkoli financování programu bylo zahájeno již v listopadu a prosinci 2003. Tímto postupem MZ porušilo ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

B. Žádost o státní dotaci

MZ vydalo k procesu podávání a hodnocení žádostí materiál „Obsah a kritéria hodnocení žádosti o poskytnutí dotací na akce zabezpečující realizaci cílů programu 235 110“. Podle tohoto materiálu měl účastník programu předložit žádost včetně dokladů nutných pro zaregistrování investiční akce nejpozději do 15. 3. roku předcházejícího plánovanému zahájení financování akce ze státního rozpočtu. Kontrolou bylo zjištěno, že uvedený termín nebyl ze strany FN dodržen u více než 84 % investičních akcí, u kterých byla podána žádost do konce roku 2005; ze strany MZ byl tento postup akceptován.

C. Realizace akce

C.1 Rozhodnutí o účasti státního rozpočtu

MZ nepostupovalo v souladu s vyhláškou č. 40/2001 Sb., neboť vydalo v šestnácti případech „Rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce“ ještě před tím, než jako správce programu posoudilo návrhy smluv s dodavateli zakázky.

C.2 Poskytnutí finančních prostředků

Kontrolní akce prokázala, že MZ poukazovalo finanční prostředky nerovnoměrně. V roce zahájení (2003) financování Programu 235 110 byly veškeré finanční prostředky poukázány v listopadu a prosinci. V letech 2004 a 2005, kdy kontrolovaný program měl již plynule probíhat, bylo pokaždé více než 50 % z nich poukázáno až v prosinci daného roku. U některých investičních akcí byla nerovnoměrnost uvolňování prostředků mnohem vyšší – až 90 % z nich bylo uvolněno ke konci účetního roku, ačkoli žádosti o tyto prostředky byly zaslány již v první polovině daného období.

D. Ukončení a vyhodnocení akce

MZ nevěnovalo závěrečnému vyhodnocení investičních akcí dostatečnou pozornost a provádělo je pouze formálně. Tato závěrečná vyhodnocení ukončovalo v převážné většině bez připomínek, dokonce i když v jejich průběhu došlo k porušení platných právních předpisů, a to včetně porušení rozpočtové kázně. Postupovalo tak v rozporu s ustanovením § 8 vyhlášky č. 40/2001 Sb.

MZ navíc v některých případech provádělo ukončení závěrečného vyhodnocení s dlouhou časovou prodlevou – v jednom případě nebylo závěrečné vyhodnocení akce provedeno vůbec (k datu ukončení kontroly NKÚ), ačkoli závěrečné vyhodnocení ze strany FN bylo předloženo k 30. 1. 2004.

E. Kontrola ze strany MZ

MZ z 81 investičních akcí realizovaných v letech 2003 – 2005, na které bylo ve skutečnosti celkem vynaloženo ze státního rozpočtu 979 173 tis. Kč, prověřilo pouze tři v celkové hodnotě 26 161 tis. Kč. Neplnilo tak v dostatečné míře povinnosti vyplývající z ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). MZ navíc nevěnovalo dostatečnou pozornost samotnému procesu provádění kontrol, neboť nezjistilo u jedné jím kontrolované investiční akce porušení rozpočtové kázně v celkové výši 308 856 Kč, jak prokázala kontrola NKÚ.

III. Skutečnosti zjištěné ve FN

V letech 2003 – 2005 bylo v rámci Programu 235 110 v deseti FN vybraných ke kontrole NKÚ realizováno 81 investičních akcí a celkem bylo na tyto akce čerpáno 979 173 tis. Kč. Kontrolou NKÚ byla zjištěna zejména porušení

- ustanovení zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, neprokázáním kvalifikačních předpokladů zhotovitele (FN u sv. Anny), neuveřejněním oznámení (FTNsP Praha) či pozdním oznámením o vyhlášení obchodní veřejné soutěže na centrální adrese (VFN Praha, FTNsP Praha, FN Brno) a ustanovení zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, pokud se týká nedodržování lhůt pro podání nabídky (FN u sv. Anny);
- ustanovení vyhlášky č. 40/2001 Sb. pozdním předkládáním dokumentace závěrečného vyhodnocení akce na MZ – VFN Praha u dvou investičních akcí předala na MZ požadovanou dokumentaci s devítiměsíčním zpožděním;
- ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, nesprávným zaúčtováním majetku v ceně bez DPH, což ve VFN Praha ve svém důsledku vedlo ke zkreslení účetní závěrky roku 2005 v majetkových položkách rozvahy;
- ustanovení zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, neuplatněním smluvních pokut za pozdní plnění ze strany dodavatele stanovených v uzavřených smlouvách – VFN Praha při vybavování kardiocentra II. chirurgické kliniky neuplatnila tento postup, ačkoli ve smluvním termínu nebylo dodáno deset přístrojů, a FN Na Bulovce neuplatnila sjednanou smluvní sankci, ačkoli část dodávky přístrojů pro centrální sterilizaci byla dodána s více než dvouměsíčním zpožděním.

U některých investičních akcí nebyly dodrženy závazné ukazatele rozhodnutí o účasti státního rozpočtu. Tato skutečnost znamenala porušení rozpočtové kázně, a to v celkové výši 9 384 427 Kč, na které se podílely FN Brno celkovou částkou 3 323 518 Kč, FN Na Bulovce

celkovou částkou 3 271 800 Kč, FN u sv. Anny o celkovou částkou 2 183 231 Kč, VFN Praha celkovou částkou 605 878 Kč.

IV. Shrnutí

Na realizaci programu „Podpora rozvoje a obnovy materiálně-technické základny fakultních nemocnic“ bylo v letech 2003 – 2005 skutečně vynaloženo 1 138 191 tis. Kč. Kontrole NKÚ bylo podrobena 81 investičních akcí v celkové hodnotě 979 173 tis. Kč, tj. 86 % všech poskytnutých finančních prostředků.

MZ se jako správce programu se dopouštělo některých pochybení. Za nejzávažnější lze označit:

1. MZ neuložilo FN povinnost dodržovat dokument „Standardizace zdravotnických provozů a jejich cen za stanovenou měrnou jednotku“. Uvedená skutečnost vede k tomu, že definovaný cíl Programu 235 110 „*optimalizace funkce a struktury jednotlivých zdravotnických oborů fakultních nemocnic z hlediska zajištění dostupnosti a kvality zdravotní péče odpovídající požadovaným standardům*“ není pro FN závazný a ze strany kontrolních orgánů jeho naplnění nelze zkontrolovat.
2. Více než 50 % uvolněných finančních prostředků bylo poskytováno až v posledním měsíci příslušného roku, což kontrolovaným FN znesnadňovalo jejich využití a ve svém důsledku vedlo i k převodům těchto finančních prostředků do rezervního fondu.
3. MZ podrobilo kontrole jen 2,67 % poskytnutých finančních prostředků za roky 2003 – 2005. Navíc tuto kontrolu provádělo pouze formálně, neboť nezjistilo závažné porušení při nakládání se státními finančními prostředky. Jde o opakující se jev, na který kontrolní závěry NKÚ upozorňují při každé kontrole investičních prostředků poskytovaných prostřednictvím MZ.

FN při nakládání s finančními prostředky kromě nerespektování některých ustanovení obecně platných právních předpisů porušily rozpočtovou kázeň v celkové výši 9 384 427 Kč.